

ITÄMEREN PELASTAMINEN ON SUOMEN SEURAAVAN HALLITUKSEN HARTEILLA

Suomi on merkittävästi jäljessä kansainvälisistä merensuojelutavoitteistaan. Viivyttely aiheuttaa peruuttamatonta vahinkoa Itämeren herkälle meriluonnolle.

Suomi ei ole saavuttamassa vesien- ja merenhoidon toimenpideohjelmien (2022–2027) tavoitteita, eli merialueiden hyvää tilaa, määräaikaan mennessä. Seuraavan hallituksen on toimittava: tulevan toimikauden aikana (2028–2033) on asetettava riittävät tavoitteet sekä meren tilan parantamiseksi että luontokadon pysäyttämiseksi ja toteutettava ne täysimääräisesti.

Osana Biodiversea Life IP hanketta laadittiin [Suomen merensuojelualueverkoston kehittämisen tiekartta](#), joka tunnistaa 34 konkreettista toimenpidettä suojelun parantamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Meriluonnon pelastamiseksi nämä on laitettava toimeen välittömästi.

Nykytilanne: Vakava suojeluvaje ja vesien- ja merenhoidon tehottomuus

- **Suojelutavoitteista on jääty:** Suomi ei ole saavuttanut kansainvälisten sopimusten velvoittamaa 30 prosentin merensuojelutavoitetta ja tästä 1/3 tiukan suojelun alueita. Erityisesti tiukan suojelun lisäämistä tarvitaan välittömästi.
- **Lajit ja elinympäristöt hätätilassa:** Suomen Luontopaneelin vuonna 2024 julkaiseman raportin mukaan vedenalaisen rannikkoluonnon monimuotoisuus heikkenee kaikilla Suomen merialueilla.
- **Vesien- ja merenhoidon toimien riittämättömyys:** rahoituksen puute, koordinaation ja instrumenttien hajanaisuus sekä vesilainsäädännön nykytiedon valossa vanhentuneet ja riittämättömät säädökset.

Esitykset hallitukselle meriluonnon suojelemiseksi:

1. Merensuojelualueiden tiukan suojelun määritelmää selkeytetään ja kalastusrajoituksia laajennetaan kalojen lisääntymisalueilla ja vaellusreiteillä. Kansalliseen suojelualueluokitteluun lisätään (meriluonnonsuojelualueille) erillinen MPA-luokka (Marine Protected Area) suojelualuetyypistä riippumatta, olemassa olevien luokkien rinnalle.
2. Suomeen perustetaan seuraavalla hallituskaudella vähintään yksi merellinen luonnonpuisto tiukan suojelun varmistamiseksi ja uhanalaisten lajien sekä luontotyyppien säilyttämiseksi.
3. Kansallinen meriluonnonsuojeluohjelma luodaan sekä käynnistetään kiireellisesti. Ohjelma kattaa koko merialueen Perämereltä Suomenlahdelle ja huomioi ilmastonmuutoksen vaikutukset meriluontoon.
4. Valtion merialueiden luonnonsuojelualueiden säädösvalmistelu saatetaan loppuun EU:n biodiversiteettistrategian 2030 mukaisesti.
5. Arvokkaan saaristoluonnon suojelemiseksi luodaan vapaaehtoisen suojelun ohjelma, joka tarjoaa maanomistajille taloudellisia kannustimia merialueidensa suojelemiseen.

Esitykset hallitukselle rannikkovesien hyvän tilan palauttamiseksi:

1. Valuma-alueella toteutetaan kriittisiä toimenpiteitä meriluonnon elvyttämiseksi. Valtaosa rannikkovesiä rehevöittävistä päästöistä on peräisin maa- ja metsätaloudesta. Kuormitusta voidaan hillitä mm. ennallistamisen, luonnonmukaisen vesienhallinnan, kasvipeitteisyyden, maanparannusaineiden ja lantaravinteiden kierrätyksen avulla.
2. Kielletään metsien ja soiden uudisojitukset ja tehdään kunnostusojituksista ilmoitusvelvolliset. Tarpeettomien ojien tukkimiseen luodaan kannustimet ja vesilakiin lisätään ojitustoimitusten määräaikaiset uudelleentarkastukset.
3. Tehdään kokonaispäivitys vesilainsäädännölle vastaamaan nykytietoa. Lisätään purot ja lähteiköt vesilakiin suojeltuihin luontotyyppeihin ja rajataan vesistöjen varsille metsälaissa suojavajöhykkeet, joilla ei toteuteta hakkuita, tai tehdään vain poimintahakkuita.
4. Vaelluskalakantojen elvyttämiseksi vesivoimaloiden kalatalousvelvoitteiden päivittäminen viedään vesilakiin EU:n vesipuitedirektiivin (11 §) vaatimusten mukaisesti. Vesivoiman laittomaan lyhytaikaissäännöstelyyn puututaan.
5. Kattavilla ja kokonaisvaltaisilla valuma-aluetoimilla ennallistetaan vedenalaisia luontotyyppejä. Tämän lisäksi toteutetaan aktiivisia ennallistamistoimia erityisesti hitaasti palautuvien avainlajien, kuten meriajokkaan osalta.